

Basgranskning av Överförmyndarnämnden 2020

KOMMUNREVISIONEN

→ www.norrkoping.se

NORRKÖPING

NORRKÖPING

Kommunrevisionen

Revisionskrivelse

1(1)

2020-09-23

KR 2020/0016

Överförmyndarnämnden

Revisionsrapport av Överförmyndarnämnden

Kommunrevisionen har genomfört en basgranskning av nämndens verksamhet. Revisionsrapporten bifogas denna revisionskrivelse. Rapporten avser verksamheten under 2020. Vi rekommenderar nämnden att arbeta med de iakttagelser och rekommendationer som finns upptagna i rapporten.

Vid nästa dialog kommer vi som revisorer att följa upp arbetet.

KOMMUNREVISIONEN

2020-09-23

Klas Corbelius
Revisor

Annika Anell
Revisor

NORRKÖPING

Revisionskontoret

Caroline Nyman, stadsrevisor
tfn 011-15 17 99

Revisionsrapport

1(7)

2020-08-26

KR 2020/0016

Revisionsrapport av Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1. Inledning.....2
2. Nämndens ansvarsområde3
3. Resultat och bedömning av dokumentstudier och intervjuer4

Bilaga 1 Definitioner

1. Inledning

Kommunens revisorer ska enligt revisionsreglementet i Norrköpings kommun årligen granska alla revisionsansvariga i nämnder, styrelser och utskott. Granskningen ska genomföras enligt god revisionsred i kommunal verksamhet och i enlighet med kommunallagen. Denna granskning är en översiktlig granskning av nämnden.

1.1. Revisionsfrågor

Denna basgranskning ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ändamålsenlig och tillräcklig?
- Har nämnden en god intern kontroll?
- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin tillräcklig?

1.2. Metod och avgränsning

Överförmyndarnämnden är granskad på ett övergripande sätt vilket innebär att vi utifrån ett särskilt program granskat vissa styrande processer för nämnden. Det innebär att vi i första hand har granskat om nämnden har system och rutiner för en fungerande styrning av verksamheten, tillämpningen har inte granskats. Den metod granskningen bygger på är granskning av styrande dokument, stickprov och intervjuer. Intervjuer har skett med politiker och tjänstepersoner för att bättre förstå nämndens styrning.

1.3. Kvalitetssäkring

Denna rapport är sakgranskad av överförmyndarenheten, vilket innebär att de fakta som rapporten hänvisar till är faktakontrollerad av de som granskats. Slutsatserna och revisionsbedömningarna ansvarar revisionskontoret för. Rapporten är även kvalitetssäkrad vid revisionskontoret.

1.4. Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar bygger på gällande lagstiftning och kommunfullmäktiges beslut om uppdrag till nämnden.

Granskningen utgår ifrån följande revisionskriterier:

- Lagstiftning (Kommunallag, Förvaltningslag, Föräldrabalk, Förmyndarskapsförordningen, Lag om god man för ensamkommande barn)
- Politisk riktlinje för styrmodellen i Norrköpings kommun, KS 2019/0457 och Tjänstemannariktlinje för styrmodellen i Norrköpings kommun, KS 2019/0458.
- Fullmäktiges mål (Budget 2020), KS 2019/0150
- Reglemente för Norrköpings kommuns nämnder, KS 2018/1517 och Reglemente för överförmyndarnämnden, KS 2014/0480-13
- Nämndens årliga arbete med uppdragsplan, KS 2019/0620
- Riktlinje för intern styrning och kontroll, KS 2019/0608
- Riktlinje för ekonomistyrning, KS 2015/0144
- Attestreglemente för Norrköpings kommuns nämnder och förvaltningar, KS 2013/0267-8

2. Nämndens ansvarsområde

Den 1 januari 2015 övergick överförmyndaren i Norrköpings kommun till en överförmyndarnämnd. I nämnden finns tre ledamöter samt två ersättare.

Enligt föräldrabalkens regler ska överförmyndarnämnden utöva tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare samt tillse därtill kommande arbetsuppgifter. Överförmyndarnämnden ska också utöva tillsyn samt besluta om god man för ensamkommande barn enligt lag 2005:429. Överförmyndarnämnden ansvarar för granskningen av gode mäns, förvaltares och förmyndares årsräkningar. Kommunen har enligt föräldrabalken ansvar för kostnaderna att bedriva verksamheten. Överförmyndarnämndens tillsyn ska utifrån föräldrabalkens föreskrifter tillgodose kommuninnevånarnas behov av rättssäkerhet och god service.

Det är länsstyrelsen som utövar tillsyn över överförmyndarnämnden och även gör inspektionsbesök. Överförmyndarnämnden lämnar årliga rapporter till länsstyrelsen.

Överförmyndarnämnden har både ansvar för att tillse att lämpliga ställföreträdare kan utses, att informera och utbilda dessa och samtidigt utöva tillsyn över deras uppdrag, som bland annat kan innebära förvaltning av huvudmännens tillgångar och/eller att huvudmännens intressen tillvaratas.

3. Resultat och bedömning av dokumentstudier och intervjuer

3.1. Styrning och ledning av nämndens verksamhet

Iakttagelser

Nämnden fastställde uppdragsplanen för 2020 vid sammanträdet i december 2019. Vid samma möte fastställdes även nämndens internkontrollplan och interna driftsbudget.

Under hösten 2019 hade nämnden vid sitt planeringsmöte utarbetat en riskanalys som låg till grund för såväl uppdragsplanen som internkontrollplanen. I riskanalysarbetet deltog även nämndens tjänstepersoner.

Uppdragsplanen för 2020 innehåller två områden till vilka nio mätbara mål formulerats. I området ”En kommun för inflytande och delaktighet” har sex mål formulerats och för området ”En kommun med trygghet för alla” har tre mål formulerats. I tidigare års revision har nämnden fått rekommendation att sätta mer mätbara mål. Detta har nämnden tagit fasta på och målen är mätbara i planen för 2020. Efter att nämnden fastställt uppdragsplanen har verksamheten formulerat verksamhetsplanen. Den har anmälts på nämndsammanträdet i januari 2020.

Verksamhetsplanens mål är indelade i fyra områden; Mål för handläggning och kvalitet; Mål för effektivitet; Matchning och rekrytering samt Egna uppdrag. Nämndens mål återfinns i de tre första målområdena. För varje mål har en ansvarig utsetts och uppföljningen med avseende på frekvens och form har också preciserats.

Uppdragsplanen följs upp huvudsakligen vid tre tillfällen per år dvs i juni, oktober och vid årsbokslut. Uppföljningarna innehåller huvudsakligen en presentation av utfall. Nämnden fick en uppföljning vid juni sammanträdet som de godkände. I uppföljningen på junimötet framkommer att verksamheten till följd av pandemin inte kunnat arbeta med vissa av uppdragen i uppdragsplanen, vilket troligen leder fram till att målen inte nås. I protokollet från nämndens möte har inte nämnden fattat beslut om åtgärd kopplat till informationen i uppföljningen. Vid intervjuer framkommer att nämnden har samtal och ger olika uppdrag till kontoret men att det inte syns i protokollen.

Den internkontrollplan som nämnden fastställt följer uppföljningsfrekvensen som uppdragsplanen har. I sammanträdet i juni fattar nämnden ett beslut att inte utföra internkontroller i juni och att det räcker med endast två tillfällen 2020. I protokollet står att det är Covid-19 situationen som är orsaken till detta. I internkontrollplanen och i intervjuer framgår att det är nämndens tjänstepersoner som utför kontrollerna. Enligt rutiner är internkontrollrepresentanterna med på en genomgång av kontrollerna och det är dessa som genomför avrapportering i nämnd.

Internkontrollplanen baseras på en riskanalys där nämnden har värderat riskerna för att sedan fastställa planen. I riskanalysen görs inte någon dokumenterad värdering av eventuella kontrollåtgärder som leder fram till att risken inte behöver finnas på internkontrollplanen för kommande år. Internkontrollplanen saknar finansiella/ekonomiska risker och i riskanalysen har de två risker som finns bedömts lågt. Det framgår inte vilka kontrollåtgärder som gjorts för att dessa risker bedöms vara låga.

Revisionsbedömning och Rekommendationer

Sedan nämnden bildades har en rad positiva åtgärder genomförts inom överförmyndarnämndens styrning. I revisionsrapporten noteras huvudsakligen de områden där nämnden har ett behov av ytterligare förbättringar. Det är positivt att nämnden arbetat med att formulera mer mätbara mål, men målen har blivit så operativa att kontoret har svårt att bryta ner dem. Politikens uppgift i målformuleringen bör finnas i området ”Vad” och vara möjliga att mäta, medan kontorets ska befinna sig inom ”Hur” och därmed vara mer operativa till sin natur. Genom ett sådant arbetssätt tas såväl politikens kunskap som tjänstepersonernas kompetens till vara på bästa sätt.

Uppföljningen av uppdragsplanen kopplad till verksamhetsplanen kan med fördel innehålla mer analys av konsekvenser kopplade till måluppfyllelsen samt förslag till åtgärder. Detta kan underlätta för nämndens styrning att fatta beslut som stödjer verksamheten framåt.

I en situation där hela landet befinner sig i en pandemi är det såklart naturligt att vissa uppgifter blir svåra att utföra. När nämnden fattar beslut om att kontoret kan avlastas vissa uppgifter är det viktigt att skälen framgår på ett tydligt sätt liksom den riskbedömning nämnden gör av att uppgiften inte utförs. Att inte utföra internkontroller ska ställas mot den risk det utgör att göra dessa dvs smittspridning eller access till information. Styrningen från nämnd till kontor underlättas av protokoll där beslutet tydligt framgår. Det är lätt i en liten organisation att styrningen blir informell. Inom överförmyndarnämndens verksamhet är det av demokratiskäl väsentligt att styrningen kopplat till nämndbesluten formaliseras ännu mer. Detta gäller oavsett en pandemi eller ”normalår”.

Vår bedömning är att nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte är helt tillfredsställande.

Tillfredsställande	Inte helt tillfredsställande	Delvis tillfredsställande	Inte tillfredsställande
--------------------	------------------------------	---------------------------	-------------------------

Vår bedömning är att nämndens interna kontroll inte är helt tillräcklig.

Tillräcklig	Inte helt tillräcklig	Delvis tillräcklig	Inte tillräcklig
-------------	-----------------------	--------------------	------------------

Revisionen rekommenderar nämnden att:

- Formulera mål som är mätbara utifrån ett perspektiv på "Vad" som ska utföras så att kontoret kan formulera ett svar som handlar om "Hur" det ska ske.
- Skriva besluten tydligt och att dokumentera åtgärder i protokollen som t ex utreda något, återkomma med ekonomiska konsekvenser, sammanställa statistik.
- På ett tydligare sätt aktivt agera, dokumentera och vidta åtgärder utifrån de uppföljningar av verksamheten, uppdragsplan och internkontrollplan som nämnden erhåller.

3.2. Styrning och ledning av ekonomi

Iakttagelser

Vid nämndsammanträdet i december fastställde nämnden sin driftsbudget. Budgeten uppgår till 20 226 tkr. Förslaget till driftsbudget tas fram av kontorets ekonom tillsammans med främst verksamhetschef och enhetschef. Budgeten fördelas på "kostnadsslag" och hänsyn tas till det lagstadgade uppdraget samt delar av uppdragen i uppdragsplanen.

Nämnden får en uppföljning av ekonomin vid samtliga sammanträden. I dessa uppföljningar presenteras även nyckeltal och vissa jämförelser. I samband med ekonomiuppföljningen får nämnden det ekonomiska utfallet presenterat som ett utdrag ur ekonomisystemet webfocus. Prognosen tas fram av nämndens ekonom som även ger en muntlig presentation där nämnden har möjlighet att ställa frågor. Nämndens lämnade prognoser till och med juli visar på en budget i balans.

Vid varje sammanträde tillsammans med redovisningen av nyckeltal presenteras klagomål, begäran om entledigande, aktiva pågående ärenden samt granskningsläget avseende årsredovisningar. Detta är ett led i nämndens verksamhetsuppföljning kopplat till kvalitetssäkring.

Nämnden följer kommunens attestreglemente och har även fastställt en delegationsordning. Någon kontroll om attestregler och delegationsordning efterlevs görs inte regelmässigt och är inte heller en kontroll i internkontrollplanen. Nämndens attestförteckning sköts och underhålls av kommunstyrelsens ekonomiavdelning.

Nämnden har inte några egna rutiner och riktlinjer utöver de kommungemensamma. Vid intervjuer uppges att roller och ansvar är tydliga.

Revisionsbedömning och Rekommendationer

Likt tidigare år är bedömningen att nämndens rutiner och rapportering avseende ekonomiuppföljning och prognos kan utvecklas och bli mer transparent. Prognoserna kan dokumenteras för att öka spårbarheten. Nämnden saknar också internkontroller kopplade till ekonomi tex görs inte någon regelmässig kontroll av att delegationer och attester sker korrekt och attestförteckningen förvaltas inte av nämndens tjänstepersoner.

Det saknas dokumenterade ekonomiska rutiner som säkerställer den organisatoriska kunskapen oavsett medarbetare. Ett litet kontor är också mer sårbart och personberoende, därför är det viktigt att kunskapen kan bevaras även om någon slutar eller är frånvarande en längre period.

Vår bedömning är att nämndens ekonomiska styrning är delvis tillfredsställande.

Tillfredsställande	Inte helt tillfredsställande	Delvis tillfredsställande	Inte tillfredsställande
--------------------	------------------------------	---------------------------	-------------------------

Revisionen rekommenderar nämnden att:

- Efterfråga mer tydliga ekonomiska uppföljningar där prognosen framgår mer tydligt än idag.
 - Utarbeta dokumenterade rutiner som säkerställer ekonomistyrningen oberoende av person.
 - Att även arbeta in finansiella risker i internkontrollplanen så att den interna styrningen och kontrollen av ekonomin stärks.
-

Bilaga 1 Definitioner

För att underlätta samtal och förståelse av vår bedömning graderas vår analys efter den betydelse vi tillmäter de brister vi funnit. Avsikten är att underlätta nämndens eget förbättringsarbete och möjliggöra för nämnden att ta sitt revisionsansvar. Det är viktigt i sammanhanget att poängtera att iakttagelser gäller utifrån de delar som vi granskat det aktuella året och därför kan en bedömning skifta mellan åren.

Inte tillfredsställande/tillräckligt innebär i normalfallet att vi funnit brister som har en stor påverkan på nämndens förmåga att uppnå en god styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Det kan också innebära att nämnden inom ett specifikt område behöver åtgärda en brist som om den kvarstår får stora konsekvenser för nämndens arbete.

Delvis tillfredsställande/tillräcklig innebär att vi har identifierat brister som nämnden behöver åtgärda och hålla sin uppmärksamhet på. Bristen uppfyller inte kriterierna för att vara *inte tillfredsställande/tillräcklig* men påverkar negativt nämndens förmåga att ha en god styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Nämnden ska därför uppmärksamma och korrigera dessa brister så att de inte förvärras.

Inte helt tillfredsställande/tillräckligt innebär att vi identifierat brister som nämnden behöver åtgärda. Bristerna är av den karaktären att det finns vissa frågetecken av mindre allvarlig karaktär. Nämnden behöver fortsätta korrigera bristerna och är på god väg.

Tillfredsställande/tillräckligt innebär att vi inte har några frågetecken eller att de brister vi ser är av marginell karaktär. De kommentarer vi ger är av sådan karaktär att de ska ses som stöd i nämndens ordinarie förbättringsarbete.